

Janina Kolehmainen & Venla Nissilä

VANHEMMUUSTYYLIN VAIKUTUS LAPSEN TUNNESÄÄTELYYN

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

VANHEMMUUSTYYLIN VAIKUTUS LAPSEN TUNNESÄÄTELYYN

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Janina Kolehmainen & Venla Nissilä
Opinnäytetyö
Kevät 2021
Hoitotyön tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Hoitotyön tutkinto-ohjelma, terveydenhoitaja

Tekijät: Janina Kolehmainen & Venla Nissilä

Opinnäytetyön nimi: Vanhemmuustyylin vaikutus lapsen tunnesäätelyyn

Työn ohjaaja: Merja Männistö

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2021

Sivumäärä: 34 + 2 liitettä

Opinnäytetyömme avulla haimme tietoa vanhemmuustyylien vaikutuksesta lasten tunnesäätelyyn ja siitä mitkä asiat ovat tukemassa lapsen tunnesäätelyä sekä selvitettiin mitä termeillä vanhemmuustyyli ja tunnesäätely tarkoitetaan. Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kuvata vanhemmuustyylin vaikutuksia lapsen tunnesäätelyyn. Tavoitteenamme oli lisätä omaa ammatillisuutta vanhempien ohjaamiseen lapsen tunnesäätelyn tukemisessa ja lisätä ilmiön tietoisuutta ammattilaisten keskuudessa.

Opinnäytetyömme on narratiivinen kirjallisuuskatsaus ja aineistomme koostuu erilaisista kansainvälisistä tutkimuksista sekä suomenkilisestä kirjallisuudesta löytyvistä tiedoista. Katsaukseen valittu aineiston aihepiiri koostuu tehdyn viitekehysten ja tutkimuskysymysten perusteella. Työmme on rajattu käsittelemään molempien vanhempien kasvatustyylin vaikutuksia lapsen tunnesäätelyyn. Käsittelemme työssämme myös sitä, onko isän tai äidin suhtautumisella enemmän vaikutusta lapsen tunnesäätelyn kannalta ja minkälainen vanhemmuustyyli tukee lapsen tunnesäätelytaitoja.

Tunnesäätely kehittyy lapsuuden eri vaiheissa. Olennaista tunnesäätelyssä on lapsen ymmärrys omista tunteistaan ja siitä että niistä aiheutuvia reaktioita voidaan oppia hallitsemaan. Lapsi tarvitsee aikuisen tukea ja ohjausta tunnesäätelyn hallintaan. Vanhemmuustyyli sanalla pyritään havainnollistamaan vanhemmuuden kokonaisuutta. Suomalaisessa kirjallisuudessa vanhemmuustyyli sana korvautuu monesti sanoilla kasvatustyyli tai kasvatusilmapiiri. Erilaiset tavat kasvattaa lapsi ovat yhteydessä myös aikuisen tapaan reagoida lapsen tunneilmaisuun. On todettu, että vanhemmuustyyli vaikutti myös lapsen kasvaessa murrosikäiseksi. Vanhemmat, jotka olivat vanhemmuustyyliiltään lämpimiä ja käyttivät lapsiinsa positiivista kuria tukevat lapsensa tunteiden havainnointia sekä säätelyä.

Asiasanat: Terveydenhoitaja, vanhemmuustyyli, tunnesäätely, lapsi, itsesäätely, kehitys, temperamentti

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in nursing and health care, Option of public health nurse

---

Authors: Janina Kolehmainen & Venla Nissilä
Title of thesis: The effect of parenting style of child emotional regulation
Supervisor: Merja Männistö
Term and year when the thesis was submitted: Spring 2021
Number of pages: 34 + 2 appendices

The purpose of this study was to collect information about parenting style effects of child emotional regulation and which things would support children emotional regulation. Another purpose was found out what terms parenting style and child emotional regulation means. The meaning of this study was picture parenting styles effects of child emotional regulation. The aim of this study was getting more professional qualifications to support parent's with their child's emotional regulation and increased awareness of the phenomenon among professionals.

Our thesis was a narrative literature review and material consisted of International research as well as information found in Finnish literature. The selected material of this study consisted of framework and research questions. We defined a subject of study to manage about both paternal and maternal parenting styles effects of child emotional regulation. Our thesis managed also what kind of parenting style support child's emotional regulation and have has maternal or paternal parenting style more impact on the child's emotional regulation.

Development of child emotional regulation continue throughout childhood. The essential thing during this development is the knowledge of child own emotion and child could learn to control own emotions. Very often child needs help to get over with difficult emotions. There is the place for parent who should calm down child and encouraged child confront the emotions in a constructive way. Different ways of raising a child are also connected to the adult's habit of reacting to the child's emotional expression. It has been noted that parenting style also plays a role as a child grows into puberty. Parents who are warm in parenting style and use positive discipline on their children support their child's perception of emotions, as well as regulation.

Keywords: Public health nurse, parenting style, emotional regulation, child, self-regulation, development, temperament

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	VANHEMMUUSTYILI	8
3	LAPSEN TUNNESÄÄTELY	11
3.1	Tunteiden ilmaisu ja säätely	11
3.2	Aikuisen rooli lapsen tunnesäätelyssä	12
3.3	Lapsen temperamentti	15
4	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	16
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	17
5.1	Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä ja kuvaileva kirjallisuuskatsaus	17
5.2	Kirjallisuushaku ja aineiston valinta	18
5.3	Valittujen tutkimusten analysointi	19
6	KIRJALLISUUSKATSAUKSEN TULOKSET	21
6.1	Tutkimuksen taustatiedot	21
6.2	Miten eri vanhemmuustyyli vaikuttavat lapsen tunnesäätelyyn?	22
6.3	Minkälaisia vaikutuksia äidin tai isän vanhemmuustyylillä on lapsen tunnesäätelyn kehityksessä?	24
7	POHDINTA	26
7.1	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	28
7.2	Jatkoehdotukset tutkimusaiheesta	29
	LÄHTEET	31
	LIITTEET	23

1 JOHDANTO

Lasten tunnesäätely ja tunneilmaisu ovat olleet pinnalla jo joitakin vuosia. Vanhemmat tarvitsevat usein tukea ja neuvoa lapsen tunnesäätelyä koskevissa asioissa. Keskusteluissa lapsen tunnesäätelystä on hyvä katsoa tilanteen kokonaisuutta. Aikuisen vuorovaikutus ja ohjaus on keskeisessä roolissa erityisesti tilanteissa, joissa lapsen tunteet tulevat voimakkaasti esille. Opinnäytetyömme tarkoituksena on kuvata miten vanhemmuustyyli vaikuttaa lapsen tunnesäätelyyn. Tavoitteemme on löytää tietoa ilmiöstä ja sen vaikutuksesta ja saada sen pohjalta tietoa, jota voidaan hyödyntää lasten ja perheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille. Oma oppimistavoitteemme oli oman tiedon lisääminen, oppia tuottamaan kirjallinen tuotos aiheesta

Vanhemmuustyyliä kuvataan vanhemmuuden kokonaisuutena. Se määräytyy vanhemman ja lapsen välisessä vuorovaikutuksessa tapana, miten aikuinen suhtautuu lapsensa tunteisiin tai miten hän itse osoittaa tunteitaan lapselle. Vanhemmuuden muodoista on olemassa kansanvälisiä jaoteluja mutta suoranaisesti kukaan vanhempi ei edusta puhtaasti mitään näistä tyyleistä. Vanhemmat saattavatkin muokata toimintatapojaan esimerkiksi lapsen toimintatavan mukaan. (Valkonen 2006, 61; Neitola 2011, 48.) Tunnesäätelystä puhuttaessa tarkoitetaan sitä toimintatapaa, jolla selviämme omien tunteidemme kanssa. Tunteiden säätelyä opetamme jo pienelle vauvalle esimerkiksi tyynnyttelyn kautta. (Koskinen & Riihonen 2020, 36,39.) Aikuisen rooli lapsen tunnesäätelyssä on olla tuki ja turva silloin kuin lapsi kokee tunteensa liian ylivoimaiseksi (Tahkokallio 2018, 170.) Itsesäätelyllä tarkoitetaan ihmisen kykyä ohjata tunteitaan, käyttäytymistään ja kognitiivista toimintaansa (Aro 2011, 10,16.) Hyvä tunteiden säätely on itsesäätelykykyä parhaimmillaan (Siegel 1999-Aro 2011, 11.) Temperamentti käsitetään ihmisen luontaisena valmiutena, taipumuksena tai reaktiivisuutena. Lapsella temperamenttiin liittyy ärtymiskynnys sekä tunnereaktioiden vaihtelua. Temperamentti on sidoksissa lapsen itsesäätelykykyyn. Näiden kahden tunnistamisessa ja arvioinnissa on hyötyä, kun lapsi hallitsee huonosti aggressiivisen käytöksen. (Koskinen & Riihonen 2020, 114-116.)

Opinnäytetyömme teoriaosuus koostuu käsitteiden määrittelystä sekä aikuisen roolista lapsen tunnesäätelyssä. Työn tarkoitus ja tavoitteet on kuvattu teoriaosuuden jälkeen. Toteutimme tutkimuksemme kirjallisuuskatsauksena. Etsimme kansainvälisistä tietokannoista ilmiötä tutkivia tutkimuksia ja koostimme niistä yhteenvedon. Rajasimme aineistoa käsittelemään molempien vanhempien kasvatustyyliä sekä lapsen tunnesäätelyä. Valitsimme tutkimukset olivat tieteellisiä tutkimuksia,

jotka oli julkaistu suomeksi tai englanniksi. Aineiston tuli olla saatavilla kokonaisuudessaan Oulun ammattikorkeakoulun tietokannoista, Oulun alueen kirjastoista tai Google Scholarista. Aineistonanalyysi tehtiin sisällönanalyysinä, analyysitekniikkana oli aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Työmme lopussa on kuvattu tutkimuksen tulokset, johtopäätökset sekä pohdinta.

2 VANHEMMUUSTYYLI

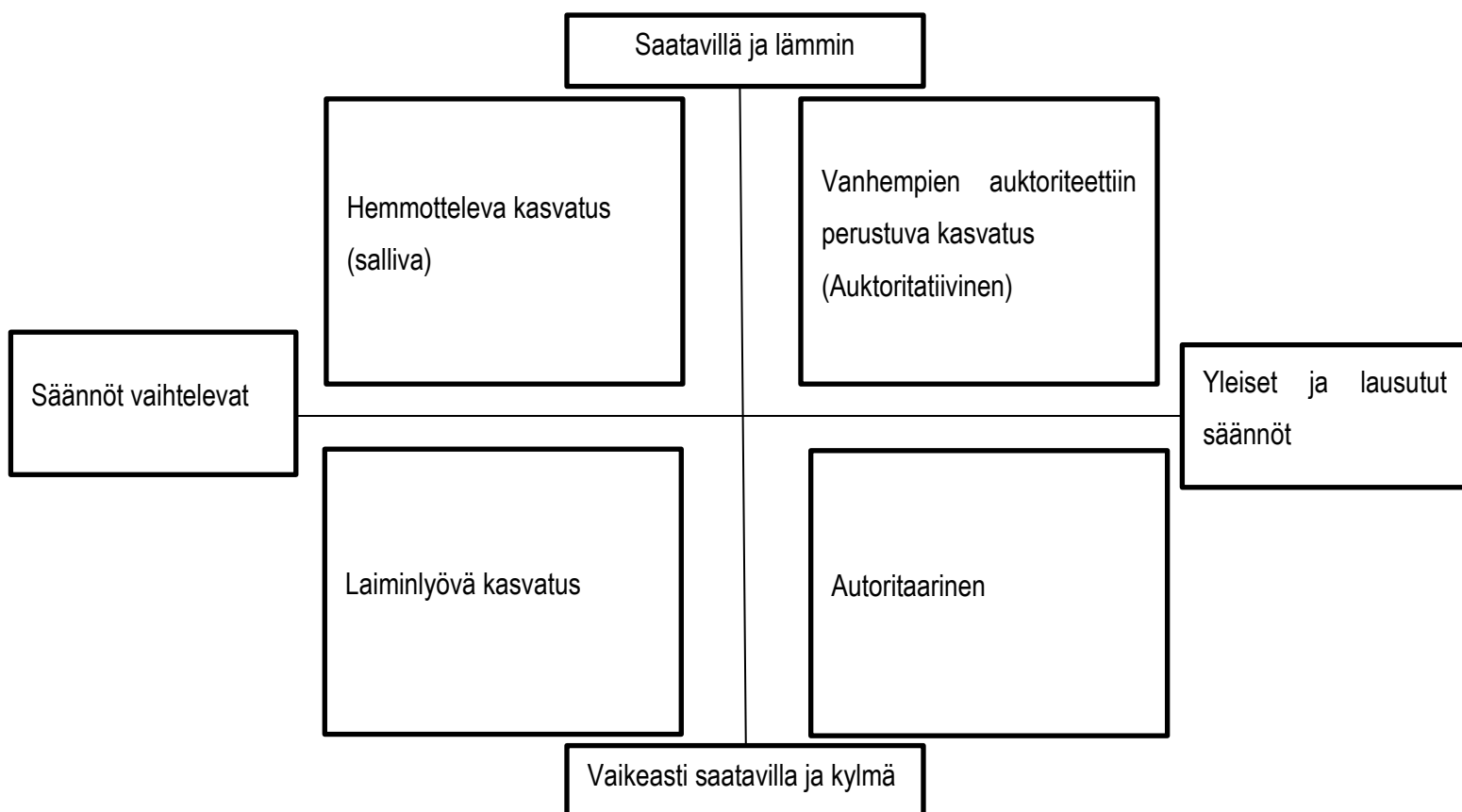
Valkonen tuo esille väitöskirjassaan ajatuksen, jossa vanhempana olemisen kokonaisuus olisi merkittävämpää lapsen hyvinvoinnin kannalta kuin vanhempien yksittäiset toimintatavat. Valkonen kuvaa, että jo 1960 luvulla yhdysvaltalainen psykologi Diana Baumrind on tuonut esille sanaa vanhemmuustyyli (parenting style), jolla pyritään juuri havainnollistamaan vanhemmuuden kokonaisuutta. Suomesta tällainen käsite kuitenkin puuttuu ja sitä on korvattu esimerkiksi sanalla kasvatustyyli tai kasvatustyyli. (Valkonen 2006, 61.) Vanhemmuustyylistä puhuttaessa on hyvä tehdä selkeä ero vanhemmuuskäytäntö sanan kanssa. Aunola, Keinänen, Kiuru, Lerkkanen, Nurmi ja Poikkeus tuovat esille Pomerantz & Eaton (2001) kuvauksen vanhemmuuskäytännöstä (parenting practices). Heidän mukaansa vanhemmuuskäytäntö on vanhemman toimintaa erilaisissa tilanteissa, joissa hänellä ja lapsella on jokin yhteinen konkreettinen tavoite. Darlin & Steinberg (1993) määrittelevät vanhemmuustyylin vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen kautta. Tähän kuuluvat esimerkiksi se, miten vanhemmat osoittavat lapsilleen tunteita ja kehon kieltä sekä tapa huomioida lapsen tunteet. (Aunola, Keinänen, Kiuru, Lerkkanen, Poikkeus & Nurmi 2011, 16.) Marita Neitola valottaa kasvatustyyli termiä Grusec & Goodnow (1994) määritelmän avulla. Kasvatustyyllissä on Grusen ja Goodnow mukaan kysymys kasvatuksellisesta asennoitumisesta kasvatustehtävään. Ennen on ajateltu, että kasvatustyyli olisi pysyvä muoto mutta nykyvalossa voidaan huomata vanhempien vaihtavan kasvatustyyliään tilanteen mukaan. Neitola tuo myös esille Holden & Miller (1999) esittämää ajatusta siitä, että vanhempien toimintatavat muokkautuvat myös lasten toimintatapojen, lasten ominaisuuksien sekä lapsen itsensä mukaan. (Neitola 2011, 48.)

Valkosen mukaan Baumrind (1966) määrittä vanhempana olemisen kolmella eri tavalla; autoritaarinen (authoritarian), ohjaava (authoritative) sekä salliva (permissive). Valkonen nostaa myös MacCoby ja Martin (1983) havainnoin vanhemmuudessa, jossa toisaalta vanhempi huomioi lapsensa tarpeet mutta on toisaalta taas hyvin vaativa lasta kohtaan. Vanhemmuuden prototyypit ovat myöhemmin koottu neljään ryhmään; autoritaarinen, hemmottleva, sitoutumaton (laiminlyövä) sekä ohjaava (auktoritatiivinen) (Baumrind 1996; Pulkkinen 1994). Valkonen esittää Baumrind (1991) määritelmät näillä neljälle vanhemmuustyyliille. Autoritaarinen vanhempi odottaa lapsen tottelevan ilman keskustelua asetetuista säännöistä. Hän on vaativa sekä ohjaava mutta ei huomioi lapsensa tarpeita. (Valkonen 2006, 61.) Autoritaarinen vanhempi ei ole helposti saatavilla ja on tunnesuhteissaan kylmä lasta kohtaan (Tahkokallio 2003, 216). Hemmottleva vanhempi ei vaadi lapseltaan

paljon vaan keskittyvät mieluummin lapsensa toiveisiin ja tarpeisiin. Hemmotteliva vanhempi on lempeä ja karttavat yhteenottoja lapsen kanssa. Ydin tässä kasvatustyyliissä on se, että vanhempi on liian lempeä vaatimaan lapseltaan sääntöjen noudattamista (Tahkokallio 2003, 217). Kasvatustyyliiltään sitoutumaton vanhempi ei aseta lapselle rajoja eivätkä huomioi lapsensa tarpeista. Tässä vanhemmuuden muodossa on mahdollisuus lapsen laiminlyönnille. (Valkonen 2006, 61.) Vanhemmat ovat tunneilmalsultaan kylmiä sekä vaikeasti saatavilla (Tahkokallio 2003, 216). Ohjaavat eli auktoritatiiviset vanhemmat pyrkivät olemaan yhtä aikaa vaativia mutta myös lapsensa tarpeet huomioivia. He asettavat lapselle selvät säännöt ja pysyvät niissä ilman mielivaltaa. Ohjaavassa kasvatustyyliissä kurin tavoite ei ole rangaistus vaan lapsen toiminnan tukeminen. (Valkonen 2006, 61.) Arkikielessä tätä kasvatustyylistä käytetään ilmaisua rajoja ja rakkautta (Tahkokallio 2003, 217). Parhaiten lapsen kehitystä tukee auktoritatiivinen vanhemmuustyyli. Siinä yhdistyvät parhaiten vanhempien lämpimyys ja lapsen toiminnan kontrolloiminen. (Aunola ym. 2011,16.) Kuviossa 1 esitetään vanhemmuuden nelikenttä jossa "saatavilla ja lämmin" kuvaa aikuisen saatavilla olo ja lämpimyyttä (rakkautta) lastaan kohtaan. "Vaikeasti saatavilla ja kylmä" taas kuvaa vanhemman suhtautumista lapseen rakkaudettomasti. Vaaka-akselilla kuvattu "yleiset ja lausutut ja säännöt" tarkoittavat samaa kuin rajojen asetus. Yleisellä halutaan viitata siihen, että sopimus koskee kaikkia ja lausutut puolestaan viittaa siihen, että ne ovat kaikkien tiedossa. Akselin toisella puolella oleva "säännöt vaihtelevat" kuvaa rajattomuutta. Vaaka-, ja pystyakselisto jakavat puolestaan kuvion nelikenttään, joka kuvastaa vanhemmuuden tyyliisuuntia. Lähtökohtaisesti kukaan vanhempi ei edusta vain yhtä tyyliisuuntaa vaan painottaa tiettyä suuntausta toista enemmän. (Tahkokallio 2003, 215–216.)

KUVIO 1. Kasvatustyylien nelikenttä (Tahkokallio, K. 2003 mukailten)

Aunola ja kumppanit tuovat esille myös Baumrindin (1971,1989) sekä Maccoby & Martinin (1983) vanhemmuustyylien jakoa kahteen vanhemmuuden ulottuvuuteen; lämpimyyteen ja kontrolloivuuteen. Artikkelissa esitellään vielä vanhemmuustyylin kolmas ulottuvuus: psykologinen kontrolli. Lämpimyyden näkyy vanhempien kasvatustyyliin niin että vanhemmat pyrkivät vahvistamaan lapsen hyvää käytöstä sekä huomioivat lapsensa tunteita, tarpeita sekä mielipiteitä. Vanhemmat, jotka kontrolloivat lapsensa toimintaa laittavat lapsen käyttäytymiselle suuret vaatimukset, johon liittyy myös johdonmukainen ja tiukka kuri. Psykologista kontrollia käyttävät vanhemmat pyrkivät ohjaamaan lapsen ajatuksia, tunteita sekä niiden ilmaisua manipuloimalla niitä ja niiden ilmaisua esimerkiksi kieltämällä rakkautensa ristiriitaisissa tilanteissa. Tällainen vanhemmuustyyli on tutkimuksissa osoitettu olevan yhteydessä muun muassa lapsen itsesyytöksiin, tukahdutettuun aggressioon sekä huonoon itsetuntoon. (Aunola ym. 2011, s 17.) Psykologinen kontrolli on tutkimusten pohjalta ollut myös yhteydessä lasten huonompaan tunnesäätely taitoon (Morris, Silk, Steinberg, Myers & Robinson 2007, 9.)

3 LAPSEN TUNNESÄÄTELY

Erilaisten tunnereaktioiden kanssa kehittyvää selviytymiskykyä kuvataan käsitteellä tunnesäätely. Tunnesäätelykyky kehittyy lapsuuden eri vaiheissa, näin tunnesäätelykeinoja tulee kehityksen mukana lisää. Tunnesäätelyn keinot pettävät, kun tunteet alkavat näkyä käytöksessä esimerkiksi kielteisten tunteiden yhteydessä lapsi itkee, huutaa tai käyttäytyy väkivaltaisesti. Lievissä tunnereaktioissa lapsi voi esimerkiksi kiukutella tai vängätä vastaan. Hyvänä hetkenä lapsi pystyy ottamaan vastaan erilaisia kielteisiä ja myönteisiä tunteita tunnesäätelykyvyn ansiosta. Jokaisen lapsen tunnesäätelyn kehitys on yksilöllinen ja siihen vaikuttaa esimerkiksi lapsen herkkyys, temperamentti sekä impulsiivisuus. Johdonmukaisella ja hitaalla työllä lapsi voi oppia tunnistamaan erilaisia tunteita ja näin kiinnittämään huomiota omaan reagointi tapansa. Maltin menettäminen tilanteissa ei ole vaarallista enemmänkin huomiota tulee kiinnittää toimintaan hermostumisen yhteyteen (Koskinen & Riihonen 2020, 36–39.)

Itsesäätelyllä tarkoitetaan laajemmin ymmärrettynä ihmisen kykyä hallita motivaatiotaan, tunteitaan, halujaan, suorituksiaan, impulsejiaan, tarkkaavaisuuttaan ja ajatuksiaan. Tiivistetysti tällä tarkoitetaan, että itsesäätelyllä tarkoitetaan ihmisen kykyä säädellä emootioitaan, käyttäytymistä ja kognitiivista toimintaansa. (Aro 2011, 10,16.) Emootioiden eli tunteiden säätelyn kehityksen vuoksi ihmisille mahdollistuu monimutkaisemmatkin vuorovaikutussuhteet sekä toiminnot. Joustava vuorovaikutus ympäristön kanssa mahdollistuu hyvän tunteiden säätelyn kautta, näinpä hyvän tunteiden säätelyn voidaan ajatella olevan itsesäätelyä parhaimmillaan. Tämä auttaa ymmärtämään ihmismielen rakentumista ja kehitystä. (Siegel 1999 – Aro 2011, 11.)

3.1 Tunteiden ilmaisu ja säätely

Tunteiden ja käyttäytymisen haasteita asettavat hankalat tunteet esimerkiksi viha, pettymys ja suru, niiden hallitseminen sosiaalisesti ja itsensä kannalta on tärkeää. Näiden tunteiden ilmaisu vaatii opettelua ja se alkaa jo vauva iässä. (Aro 2011, 11.) Myönteinen huomio kuten vauvan tarpeiden tyydyttäminen, kanniskelu, tynnyttäminen auttaa vauvaa selviämään voimakkaista tunnetiloista. Empatiakyky kehittyy lapsella pikkuhiljaa. Vauvalla voidaan havaita merkkejä empatiakyvystä, mutta pienen lapsen maailman on minäkeskeinen. Taaperoiässä lapsi ei osaa ottaa vielä muita

huomioon, lapsi saattaa tönäistä toista lasta päästäkseen eteenpäin. Lapsi ei ole vielä kykenevä ajattelemaan omaa toimintaansa toisen lapsen kannalta. Vauvavuoden edetessä sekä taaperoiästä eteenpäin vanhemman on helpompi tunnistaa lapsen tunteita, koska eri ilmeillä, reaktioilla ja itkutyyleillä on nimet. (Koskinen& Riihonen 2020, 39-41.)

Tunneilmaisu voimistuu 1,5 vuoden iästä eteenpäin. Lapsi on väkivaltaisimmillaan noin 2 vuoden iässä, tunnekehitys on kuitenkin yksilöllistä. 1-2 vuoden iässä lapselle tulee uhma- ja tahtoikä. Taaperoiäinen ei valikoi kenellä hän aggressiotaan osoittaa. Aikuisen on kiellettävä ja estettävä lasta oikeissa kohdissa, riippumatta lapsen tahdosta. 2-4 vuotiaalla uhma- ja tahtoikä jatkuu aaltomaisena, lapsi tarvitsee vielä vanhemman tukea tunteiden käsittelyyn, mutta hän alkaa ymmärtää noin 3 vuoden iässä, että hänen oman mielensä lisäksi muillakin on oma mieli. Puheen kehityksen myötä lapsen kanssa pystytään enemmän keskustelemaan asioista. Omien tunteiden sietäminen ja nimeäminen on tärkeää opetella tässä ikävaiheessa. 4-6 vuoden iässä uhma alkaa hävitä ja lapsella on jo omia kavereita. Lapsi tarvitsee kuitenkin vielä aikuisen tukea. Lapsella voi olla pikkumurrosikä 6 vuoden kohdalla. Tunnesäätelyn tasaisinvaihe on 7-10 vuotiaalla, jolloin lapsi on kiinnostunut kavereista, koulusta ja harrastuksista. Lapsi pystyy noudattamaan sääntöjä ja aggressiivisuus on harvinaista. 11-14 vuotiaalla murrosikä sekä fyysiset muutokset alkavat näkyä. Ensimmäisiä huomiota voi kuitenkin olla nuoren tunteiden ja mielialan säätelyyn liittyvissä tilanteissa. Mieliala ailahtelee ja kiukunpurkaukset ovat tavallisia. Nuori alkaa irrottautua vanhemmista ja kavereille tulee uusi merkitys. (Koskinen& Riihonen 2020, 39-41, 44-47.)

3.2 Aikuisen rooli lapsen tunnesäätelyssä

Lasten kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat ympäristö, jonka keskellä he kasvavat. Perheellä ja vanhemmilla on myös oma roolinsa lapsen tunnesäätelyn kehityksessä. Molempien vanhempien vanhemmuustyylit kuitenkin osin vaikuttavat lapsen tunnesäätelyyn koska he ovat vuorovaikutuksessa lapsen kanssa tämän elämän ajan. Vaikutukset näkyvät kolmella tavalla: tunnesäätelyä opitaan tarkkailemalla, erilaiset vanhemmuuden käytännöt ja käyttäytymismallit vaikuttavat tunnesäätelyyn. Tunnesäätelyyn vaikuttaa myös perheen emotionaalinen ilmapiiri, joka puolestaan heijastuu esi-

merkiksi vanhemmuuden tyyliin ja perheen ilmaisukykyyn. Jotkin osat vanhemmuustyyleistä kuten aikuisen reagoitukyky liittyy lasten tunnekehitykseen. Tutkijat ovat havainnoineet vanhempien reagoinnin vaikutusta lapsen negatiivisiin tunteisiin. On huomattu, että negatiivisesti tai rankaisella tavalla suhtautuvat vanhemmat vahvistavat lapsen emotionaalista tunnetilaa ja lapsi oppii tunteen ymmärtämisen ja ilmaisun sijaan välttelemään negatiivista tunnepurkaustaan. Lasten tapa minimoida tunteitaan on yhdistetty lasten tunteiden varhais- ja keskilapsuuden vältteleviin tunnekehityksen toimintamalleihin. Lasten ja vanhempien välisessä vuorovaikutuksessa on havaittu, että vanhemman osoittama negatiivinen tai huomiotta jättävä reagointi lisäävät lapsen vihaiisuutta. Lasten emotionaalisen kehityksen kannalta, vanhemman vanhemmuustyyliä erityisesti vanhemman reagoitukyky ja negatiivisuus vaikuttavat lapsen emotionaalisuuteen, tunneosaamiseen sekä tunnekehitykseen. (Morris ym. 2007,2, 6-7.)

Lapsi ei pysty yksin kohtaamaan tuntemuksiaan vaan tarvitsee aikuista tuekseen tunteiden säätelyssä. Lapset aistivat tunteensa myös kehollisesti. Aivot saavat viestin ei toivotusta tapahtuneesta ja laukaisee stressireaktion. Lapsen temperamentti puolestaan ohjaa sen tuleeko lapsi vihaiseksi, pelokkaaksi tai lamautuuko hän kyseisessä tilanteessa. (Tahkokallio 2018, 156-157). Yksi tärkeimmistä kasvatustehtävistä on opettaa lasta ymmärtämään ympärillä olevaa maailmaa. Aikuinen tukee näin lasta jäsentelemään, mitä hänessä itsessään ja muissa tapahtuu. Lapsen on kuitenkin ensin päästävä riittäviin taitoihin tunnesäätelyn tasolla, osatakseen tehdä tätä jäsentelyä omien ja muiden tunteiden välillä. Tästä taidosta käytetään termiä mentalisaatiokyky (Koskinen & Riihonen 2020, 61.) Tunteiden säätelyn tukemisessa aikuisen oma reagointi lapsen tunnetilaan on avainasemassa. Vanhemman omat odotukset siitä miten lapsen oletetaan kykenevän säätelämään omia tunteitaan ohjaa sitä, kuinka vanhemmat toimivat tilanteessa. Odotukset puolestaan vaikuttavat vanhemman ohjaustapaan sekä lapsen lohduttamiseen. (Greenberg & Paivio 1997 – Aro 2011, 11.) Lapsen tunnekuohun aikana häntä parhaiten auttaa vanhempi, joka itse pysyy rauhallisena ja suhtautuu lapseensa empaattisesti. (Aro 2011, 26.) Aikuisen tulisi olla lapsen tuki ja kannustaa tätä pääsemään yli epämiellyttävästä tunnetilasta (Tahkokallio 2018, 170). Ympäristön tulee antaa lapselle selkeät rajat sekä säännöt, joiden perusteella lapsi pääsee harjoittelemaan käyttäytymisen säätelyä. Pettymysten kohtaamisen tueksi lapsi tarvitsee aikuisen tukea rauhoittumiseen. (Aro 2011, 26.)

Tunnesäätelyä voidaan tukea toistoilla. Tämä tarkoittaa sitä, että lapsen kanssa käydään yhä uudestaan läpi hänelle vaikeita asioita, tuntemuksia, kehon reagoitua sekä toimintaa. Käytännössä aikuinen pystyy siis tukemaan lasta tunnesäätelyssä opettamalla tunteiden, ajatusten ja toiminnan yhteyksiä, syy-seuraussuhteita ja toimintatapoja tunnekokemustilanteisiin. (Koskinen & Riihonen 2020, 61.) Lasta altistettaessa epämiellyttäville tunteille ja vanhemman ollessa näissä tunteiden tukena hän oppii pikkuhiljaa säätämään omaa stressiään ja kehittämään omaa säätelykykyään (Tahkokallio 2018, 170–171.) Lapselle tulisi mahdollistaa paljon ympäristöstä tulevia positiivisia palautteita ja myönteisiä kokemuksia itsestään. Ympäristön tyylit ilmaista tunteitaan tukevat lapsen sisäisten ihanteiden ja toimintamallien syntymistä. Aikuisten tulee antaa lapsille mahdollisuuksia harjoitella tunteidensa ilmaisua sekä ristiriitojen selvittämistä ja aikuisen itse tulisi antaa lapselle mallia. (Aro 2011, 29–30.) Tunnesäätelyn opettaminen tapahtuu pienissä vaiheissa. Pienemmän lapsen kanssa on hyvä lähteä siitä, että lapsi osaisi nimetä tunteita ja missä kohtaa kehoaan niitä tuntee. Tämän jälkeen voidaan siirtyä miettimään tunteiden voimakkuutta ja lapsen mielialaa. Aivan viimeisenä aikuinen voi alkaa ohjata lasta varsinaisiin keinoihin, joilla lieventää tuntemuksia (Koskinen & Riihonen 2020, 62–65.) Tutkimusten kautta on huomattu, että lapset ilmaisivat surua ja vihaa lievemmin, kun vanhemmat ohjasivat heidän huomiotansa pois ikävästä asiasta (Morris ym. 2007, 7.)

Salo ja Flykt nostavat artikkelissaan (2013) esille vanhemman emotionaalisen läsnäolon merkityksen toimivassa ja vastavuoroisessa kontaktissa lapseen. Tämä ilmenee niin että vanhempi kykenee olemaan vuorovaikutuksessa läsnä, jäsentävä sekä säätämään omia tunteitaan. Salo ja Flykt toteavat myös artikkelissaan saman kuin Tahkokallio (2018) ja Aro (2011) kirjoissaan. Jos vanhempi kykenee hillitsemään omaa tunnereaktiotaan lapsen tunneviestinnän aikana, antaa hän lapselle kokemuksen turvasta ja ymmärryksestä. Tämä oivallus puolestaan tukee lapsen itsesäätelyn perustan kehittymistä. Salo ja Flykt tuovat esille tekijöitä, jotka ovat tyypillisiä toimivassa vanhemmuudessa sekä helpottavat aikuisen asennoitumista vuorovaikutukseen lapsen kanssa. Yksi näistä tekijöistä on jäsentäminen, joka tarkoittaa vanhemman kykyä osata ohjata lapsen toimintaa suhteutettuna tämän kehitykseen sekä tilanteeseen. Vanhempi pystyy myös yhtä aikaa pitämään emotionaalista kontaktia yllä sekä ohjaamaan lapsen toimintaa. Toisena tekijänä artikkelin kirjoittajat nimeävät ei-tunkeilevuuden. Tällä tarkoitetaan vanhemman kykyä kunnioittaa lapsen erillisyyttä ja arvioimaan milloin lapsi tarvitsee apua oman toiminnan ohjaukseen sekä tunteiden hallintaan. Kolmantena tekijänä artikkelissa esitellään ei-vihamielisyys. Tällä tarkoitetaan vanhem-

man kykyä säätää ja kontrolloida omaa negatiivista tunneilmaisuaan. Lapselle turhautuneet huokailut tai poissaolevuus voivat kertoa siitä, ettei vanhempi ole kiinnostunut lapsesta. Jos vanhempi ei kykene säätelemään omaa vihamielisyyttään tilanteissa, joissa lapsi kokee kielteisiä tunteita jää lapsi vaille tukea. (Salo & Flykt 2013, 402–403, 405–406.)

3.3 Lapsen temperamentti

Temperamentti käsitetään ihmisen luontaisena valmiutena, taipumuksena tai reaktiotyylinä. Persoonallisuuden biologinen ja suhteellisen pysyvä perusta muodostuu ihmisen temperamentin kautta. Erilaisia temperamentti piirteitä voivat olla aktiivisuus, sosiaalisuus, ärtymisherkyys sekä rytmisyys. Temperamentti ja persoonallisuus muokkautuvat lapsuudessa ja nuoruudessa kokemusten, kasvatuksen sekä neurobiologisten ominaisuuksien mukaan. Lapsella temperamenttiin liittyy ärtymiskynnys sekä tunnereaktioiden vaihtelua. Tunnereaktioiden vaihteluissa on erilaisia muotoja. Esimerkiksi lapsi voi ärsyntyä herkästi, mutta tunne laantuu nopeasti tai että lapsi ärsyyntyy herkästi ja tunne kestää pitkään. Temperamentti on sidoksissa lapsen itsesäätelykykyyn. Näiden kahden tunnistamisessa ja arvioinnissa on hyötyä, kun lapsi hallitsee huonosti aggressiivisen käytöksen. Tärkeää onkin, että lapsen vanhemmat oppivat havainnoimaan lastaan ja hänessä heräviä tunteita. Vanhemman huomioidessa lapsen temperamentin esimerkiksi siirtymätilanteissa tukee hän samalla lapsen itsesäätelykyvyn kehitystä. (Koskinen & Riihonen 2020, 114–116.)

Merkityksellisin ympäristö johon lapsen temperamentti pitäisi täsmätä on hänen oman perheensä sosiaaliseen tilanteeseen, tapaan elää sekä vanhempien omiin temperamenttipiirteisiin. Kokemuspohja omasta temperamentista väärän tai oikeanlaisena voi syntyä juuri tapauksissa, jossa lapsi on hyvin eri temperamenttia kuin muu perhe tai vanhempansa. Ajatellaan että vanhemman on helpompi oivaltaa lapsensa tapaa toimia, jos he omaavat samanlaisen temperamenttipiirteistön. Toisaalta tämä yhteneväisyys ei ole tae yhteensopivuudelle. Vanhempaa voi ärsyttää, että lapsi omaa saman ujon piirteen, josta on itse kärsinyt. (Keltikangas-Järvinen 2015, 144–145.)

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksen tarkoitus on selvittää miten vanhemmuustyyli vaikuttaa lapsen tunnesäätelyyn. Vanhemmat kaipaavat usein tukea lapsen tunnesäätelyn hallintaan. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa perheiden kanssa työskenteleville. Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Miten eri vanhemmuustyylit vaikuttavat lapsen tunnesäätelyyn?
2. Minkälaisia vaikutuksia äidin tai isän vanhemmuustyylillä on lapsen tunnesäätelyn kehityksessä?

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä ja kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsauksen tehtävä on uudistaa tieteenalan teorian mukaista ymmärrystä sekä käsitteistöä. Näiden lisäksi kirjallisuuskatsauksen tarkoitus on kehittää tai arvioida jo olemassa olevaa teoriaa. Kirjallisuuskatsaus mahdollistaa kokonaiskuvan muodostumisen tietystä aihealueesta tai asiakokonaisuudesta. Kirjallisuuskatsauksen avulla on mahdollista myös tunnistaa kohdeilmion ris-tiiritaisuuksia tai ongelmia. Lähestymistapa valikoituu sen mukaan mikä tarkoitus kirjallisuuskatsauksella on. Kirjallisuuskatsausta voidaan lähestyä esimerkiksi hoitotieteen kirjallisuuden kautta tai kuvaamalla jostakin ilmiöstä eri tieteenalojen näkökulmasta. (Stolt, Axelin & Suhonen 2016, 7.) Vaikka kirjallisuuskatsauksia voidaan jaotella eri tyypeihin, sisältävät ne kirjallisuuskatsaukselle ominaisia osia. Näitä ovat kirjallisuuden haku, arviointi, aineiston perusteella tehty synteesi sekä analyysi. Kirjallisuuskatsaukset eroavat myös toisistaan niiden tarkoitusten, aineistohankinnan, määrittelyn ja analyysimenetelmän avulla. (Axelin ym. 2016, 8.) Kuvaileva kirjallisuuskatsaus ei sisällä tiettyjä sääntöjä koska siihen käytettävät aineistot ovat kattavia ja aineistoon tehtävää rajausta eivät koske metodiset säännöt. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tutkimuskysymykset ovat myös väljiä. Kuitenkin tämän kirjallisuuskatsauksen muodon avulla pystytään kuvamaan tutkittavaa ilmiötä perusteellisesti sekä luokittelemaan ilmiön ominaisuuksia. (Salminen 2011, 6.)

Kirjallisuuskatsauksemme tyypiksi valikoitui perinteinen narratiivinen katsaus. Tämän tyyppisen kuvailevan kirjallisuuskatsauksessa on tavoitteena kuvailla tutkittavan ilmiön äskettäin tai aiemmin julkaistuja tutkimuksia. (Axelin ym. 2016, 9.) Kirjallisuuskatsauksista narratiivinen katsaus antaa laajan kuvan käsiteltävästä aiheesta tai kuvailee aihetta käsiteltävää historiaa ja kehitystä. Narratiivinen katsaus voidaan jakaa vielä kolmeen toteutumistapaan: toimituksellinen, kommentoiva sekä yleiskatsaus. Yleensä narratiivisesta katsauksesta käytetään juuri yleiskatsausta. Yleiskatsauksen tavoite on tiivistää jo aikaisemmin tehtyjä tutkimuksia. (Salminen 2011, 7.) Katsaukseen valitut tutkimukset ovat yleensä vertaisarvioituja tieteellisiä tutkimuksia (Axelin ym. 2016, 9.) Lopputuloksena ei ole tarkoitus esittää analyttistä tulosta vaan ajantasaistaa tutkimustietoa. Narratiivinen yleiskatsaus on suosittu esimerkiksi opetuksen alalla koska katsauksen avulla saadaan

uutta tietoa, johon ei aina muun tieteellisen kirjallisuuden avulla pystytä. (Salminen 2011, 7.) Perinteisen narratiivisen kirjallisuuskatsauksen heikkoutena pidetään sitä, ettei se ota kantaa valittujen tutkimuksen luotettavuuteen tai valikoitumiseen. (Axelin ym. 2016, 9)

5.2 Kirjallisuushaku ja aineiston valinta

Opinnäytetyössä aineiston hankintaan käytettiin eksplisiittistä menetelmää. Siinä haut tehdään manuaalisesti lehdistä ja sähköisesti eri tietokannoista. Manuaalisessa haussa aineistoa voidaan rajata ajallisesti sekä kielellisesti mutta tästä rajauksesta voidaan poiketa, mikäli se on tutkimuskysymykseen vastaamisen kannalta oleellista. Aineiston hakua ohjaa tutkimuskysymys. Aineistojen valitsemisessa ydin on aineiston sisältö ja sen suhde valittuihin tutkimuksiin. Aineistojen valintaan voidaan käyttää taulukointia, joka jäsentää valittua aineistoa sekä auttaa arvioimaan niiden luotettavuutta. Tutkimusaineistosta voidaan tehdä myös lyhyt tiivistelmä tai avainajatus, joka auttaa oikeanlaisten aineistojen löytymistä. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa aineistoa tulee aktiivisesti reflektoida tutkimuskysymykseen. Tällöin tutkimuskysymys ja valittu aineisto tarkentuvat hakuprosessin aikana. Valittuihin aineistoihin käytetyt menetelmät voivat olla keskenään erilaisia. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa aineiston kokoamisessa keskeinen painoarvo on juuri aikaisemman tutkimuksen sisällöllisellä valinnalla, ei niinkään ennalta asetettujen ehtojen mukaisella hakemisella. (Kangasniemi, Utriainen, Ahonen, Pietilä, Jääskeläinen & Liikanen 2007, 295–296.) Tämän työn aineistoa kerättiin kansainvälisistä tietokannoista erilaisia hakutermejä käyttäen. Aineistojen haku tapahtui Oulun ammattikorkeakoulun sähköisistä tietokannoista. Aineisto haku rajottui 4 eri tietokantaan jolla saatiin parhaimmat hakutulokset. Manuaalisesti teimme hakuja kirjallisuudesta. Kätettyjen tutkimusten aineisto on esitetty liitteessä 1.

Aineiston keräys alkoi hakusanojen kehitlemisellä yhdessä informaation kanssa. Alussa hakuterminä käytetty laspen aggressio ei tuottanut toivottuja hakutuloksia koska kyseinen sana mieletään englannin kielessä tarkoittamaan aggressiivisuutta. Parhaimmat hakutulokset löytyivät sanoilla “parenting style” ja “child emotional regulation”. Määrittelimme sisäänotto- ja pois-sulkukriteerit, jotka on havainnollistettu taulukossa 1. Aineistoja rajattiin ajallisesti käsittelemään 2015-2020 välisenä aikana tehtyjä tutkimuksia. Tutkimuksen tuli olla kokonaan saatavilla Oulun

ammattikorkeakoulun hakukannoista, Oulun alueen kirjastoista tai Google Scholarista. Aineistojen valinta alkoi tutkimusten otsikoiden suomentamisella, jonka jälkeen tutkimuskysymyksiä ja tiivistelmän sisältöä peilattiin keskenään. Tiivistelmästä saadun tiedon perusteella paneuduttiin tutkimuksen toteutukseen ja tuloksiin. Aineiston kerääminen oli haastavaa koska monet tutkimukset käsitelivät ilmiötä esimerkiksi ADHD tai autismikirjon lapsilla tai niissä oli huomioitu äidin vanhemmuustyylin vaikutus lapsen tunnesäätelyssä.

TAULUKKO 1. Aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Julkaisu vuosi 2015-2020	Julkaistu ennen vuotta 2015
Käsittelee molempia vanhempia	Käsittelee vain toista vanhempaa
Käsittelee lapsen tunnesäätelyä	Käsittelee tunnesäätelyä ADHD-, autismikirjon- tai syömishäiriöisillä lapsilla
Tutkimukset ovat saatavilla kokonaisuudessa Oulun ammattikorkeakoulun hakukannoista, Oulun alueen kirjastosta tai Google Scholarista	Koko tekstiä ei ole saatavilla
Suomen ja englanninkieliset julkaisut	Ei tieteelliset artikkelit

5.3 Valittujen tutkimusten analysointi

Sisällönanalyysi tarkoittaa asiakirjojen sisältöjen kuvaamista sanallisesti. Laadullisen aineiston analyysi jaotellaan induktiiviseen ja deduktiiviseen sisällönanalyysiin. Tutkittavan aineiston tarkoitus on kuvata tutkittavaa ilmiötä. Analyysi puolestaan luo sanallisen ja selkeän kuvan tästä tutkittavasta ilmiöstä. Sisällönanalyysin avulla aineisto voidaan järjestellä tiiviiseen ja selkeään muotoon ilman että aineiston merkitys muuttuu. Laadullisten aineistojen analysoinnin päämääränä on lisätä tietoa, jossa erillään olevista aineistoista pyritään muodostamaan selkeä ja yhtenäinen kokonaisuus. (Tuomi & Sarajarvi 2018, 107–108.)

Ydin kuvailevan kirjallisuuskatsauksessa on sen käsittelyosan muodostuminen. Sen päämäärä on vastata tutkimuskysymykseen laadullisena kuvailuna sekä tehdä uusia johtopäätöksiä. Kuvailun sisältöä yhdistellään ja analysoidaan kriittisesti sekä yhdistellään eri tutkimuksia. Tällä tavoin uusia

tulkintoja voi syntyä aiemmin tutkituista aiheista kuitenkin alkuperäistä tietoa muuttamatta. Kat-
sukseen valituista aineistosta pyritään tekemään jäsennelty kokonaisuus. (Kangasniemi ym.
2013, 296.)

Kuvailu rakentuu erilaisista laadullisista aineiston analyysimenetelmistä. Ydin on kuitenkin yhdistä-
vien tekijöiden luomisessa. Aineistosta etsitään tutkittavan ilmiön kannalta merkittäviä seikkoja,
joista voidaan muodostaa sisällöllisesti kokonaisuuksiksi. Pääsisältö voidaan luoda eri tavoilla. Tar-
kastelutapoja ilmiöille voivat olla muun muassa teemoittelu, kategoriat, suhde teoreettiseen lähtö-
kohtaan tai kategorioihin. Esitysmuoto voidaan tehdä prosessina, kronologisesti, hierarkkisesti tai
rakenteena. Kuvailun esittäminen tekstimuodossa edellyttää aineiston hyvää tuntemusta sekä ko-
konaisuuden hallintaa. Kohdeilmiön tyypilliset tutkimustulokset ja näkemykset voidaan saada sel-
ville määrällisen jäsentämisen avulla. Näin voidaan saada selville myös ilmiöstä kertovia suhteita
ja vaikutuksia. Analyysin runko voi muodostua yhdestä tai useammasta päälähteestä. Tätä pää-
lähdettä voidaan täydentää, täsmentää tai kritisoida muun kirjallisuuden avulla. (Kangasniemi ym.
2013, 297.)

6 KIRJALLISUUSKATSAUKSEN TULOKSET

6.1 Tutkimuksen taustatiedot

Kirjallisuuskatsaukseen valikoitui kriteerien perusteella kuusi (6) tutkimusta. Valitut tutkimukset löytyvät liitteestä 1.

Helsingin ja Jyväskylän yliopiston tutkimuksessa on tutkittu vanhemmuustyylin vaikutuksia lapsen emotionaalisessa kehityksessä (tunteiden ilmaisu). Tutkimuksessa on myös käsitelty lapsen temperamentin vaikutuksia. Tutkimus on tehty peruskoulun ensimmäisellä luokalla oleville lapsille ja heidän perheille. Tutkimuksen kyselyyn vastasi 152 lapsen vanhemmat. Kyselyn kysymykset käsitelivät vanhemmuustyyliä sekä lapsen temperamenttia. Vastaukset kerättiin ensimmäisen luokan alussa. Vanhemmat täyttivät myös päiväkirjan, joka käsitteli lapsen negatiivisia ja positiivisia tunteita seitsemän peräkkäisen päivän ajalta. Päiväkirja täytettiin ensimmäisen luokan alussa ja lopussa. Espanjassa tehdyssä tutkimuksessa havainnollistettiin vanhemmuustyylin sekä temperamentin vaikutusta lapsen koulumenestykseen sekä kouluun sopeutumistaitoihin. Tutkimukseen osallistui 189 lasta, joiden ikähaarukka oli 9–13 vuotta. Lapsille ei ollut diagnosoitu neurologista tai kliinisiä sairauksia. Vanhempia osallistui 189 ja perheillä oli sama sosioekonominen tausta. Koulu- ja opettajat antoivat oppilaiden koulumenestystiedot ja oppilaiden vanhemmat antoivat tietoa omien lastensa temperamentista sekä omasta vanhemmuustyylistään. Vanhempien vanhemmuustyylin ja lasten temperamentin arvioinnin apuna käytettiin siihen tarkoitettuja lomakkeita, jotka vanhemmat täyttivät itse.

Kiinassa tehdyssä tutkimuksessa selvitettiin isän sekä äidin henkisen- ja ruumiillisen kaltoinkohdellun vaikutuksia peruskouluikäisen lapsen tunnesäätelyyn. Tutkimuksessa tutkittiin myös vanhempien ja lapsen välistä lämmintä kasvatustyyliä kovan kurinalaisuuden kanssa ja sen vaikutuksia lapsen tunnesäätelyn kehityksessä. Tutkimukseen osallistui 3-6 luokkalaisia lapsia ja heidän vanhemmat. Yhteensä 702 isää, 800 äitiä ja 852 lasta osallistui tutkimukseen. Tutkimus toteutettiin kyselytulosten perusteella. Japanissa toteutetussa tutkimuksessa on tutkittu autoritaarisen- ja sallivan vanhemmuustyylin vaikutuksia lapsen ulkoiseen ja sisäiseen käytökseen. Tutkimus on tehty esikoulusta peruskouluun siirtymisen vaiheessa. Tutkimus toteutettiin kyselyiden perusteella. Tutkimuksessa on käsitelty yhdessä tai erikseen tyttöjä ja poikia. 1787 perhettä osallistui

tutkimukseen molempiin vaiheisiin. Tutkimuksen ensimmäinen vaihe suoritettiin lasten ollessa viisivuotiaita ja toinen vaihe, kun he olivat kuusi. Turkissa tehdyssä tutkimuksessa on selvitetty kuinka vanhempien asenteet vaikuttavat nuorten aikuisten tunnejohtamisen taitoihin. Tutkimuksessa käytettiin korrelatiivista tutkimusmallia. Tutkimukseen osallistui 170 nuorta iältään 20-36 vuotta. Malesiassa tehdyssä tutkimuksessa on tutkittu vanhemmuustyylin vaikutuksia lapsen sosiaalisiin taitoihin. Tutkimus tehtiin 5-6 vuotiailla lapsilla. Tutkimus ryhmä koostui 231 lapsesta ja heidän vanhemmistaan.

6.2 Miten eri vanhemmuustyylit vaikuttavat lapsen tunnesäätelyyn?

Vanhempien vanhemmuustyylit olivat erilaisessa roolissa riippuen lapsen temperamentista. Vaikean temperamentin omaaville lapsille äidin vähäinen käyttäytymisen kontrolli ja isän korkea psykologinen kontrolli aiheuttivat negatiivisia tunteita ensimmäisen luokan lopussa. Lapset, joilla oli "pidättyväinen" temperamentti ennusti vähemmän negatiivisia tunteita, jos äidillä oli korkea kiintymys. Äidin psykologisen kontrollin vaikutukset lapsen negatiivisiin tunteisiin ei ollut yhteydessä lapsen temperamenttiin, sen vaikutus oli nähtävillä kaikilla. Yhteyttä vanhemmuustyylin, lapsen temperamentin ja lapsen positiivisten tunteiden välillä ei löydetty. Vaikean temperamentin omaavien lasten vanhemmat raportoivat lapsella enemmän negatiivisia tunteita ensimmäisen luokan lopussa verrattaen helpon temperamentin omaavaan lapseen. Vanhempien korkea psykologinen kontrolli on yhteydessä lapsen huonoon itsetuntoon, ahdistuneisuuteen, masennukseen, häpeään ja syyllisyyteen. (Zarra-Nezhad, Aunola, Kiuru, Mullola & Moazami-Goodarzi 2015.)

Tutkijat olettivat, että sensitiivinen vanhemmuustyyli (lämmin, positiivinen kuri) on yhteydessä hyviin koulutaitoihin (itsehillintä, sääntöjen noudattaminen, kaverisuhteet) sekä koulumenestykseen. Pakottava vanhemmuustyyli (Coercive parenting style), joka sisältää psykologista rangaistusta, tehottomat rajat sekä ei johdonmukaisen käytöksen, vaikuttaa puolestaan negatiivisesti lasten koulutaitoihin sekä koulumenestykseen. Tutkimus tuki näitä oletuksia. Tutkimuksessa kävi myös ilmi, että koulumenestyksen ja lasten itsesäätely välillä oli positiivinen yhteys. Temperamentilla oli myös välillinen yhteys vanhemmuustyyliin sekä kouluun sopeutumisen yhteydessä. Vanhemmuustyyleistä sensitiivinen vanhemmuustyyli tuki lasten itsesäätelykykyä. Tutkimuksessa todettiin, että lapset joiden vanhemmat keskustelevat lastensa kanssa ja kannustavat heitä puhumaan käytöksestään sekä tunteistaan, pystyvät paremmin säätelämään ja hallitsemaan tunteitaan. Nämä lasten

tunnesäätelytaidot heijastuvat myös koulussa parempana koulumenestyksenä. Pakottava vanhemmuustyyli (Coercive parenting style) näytti liittyvän puutteelliseen itsesäätelytaitoon sekä temperamentin tuottamaan reaktioon. Tuloksista käy ilmi, että pakottavan vanhemmuustyylin (coercive parentingstyle) omaavat vanhemmat eivät onnistuneet tukemaan lastensa säätelykykyä emotionaalisisissa tai neutraaleissa tilanteissa. Tutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että lapset, jotka reagoivat voimakkaammin negatiivisiin tunteisiin, on enemmän vaikeuksia seurata esimerkiksi koulun sääntöjä. Lapset, joilla on korkea itsesäätelykontrolli seurustelevat enemmän koulukavereiden kanssa sekä hallitsevat turhautumisen tunnettaan paremmin. Tämän tutkimuksen perusteella itsesäätelykyvyllä on tärkeämpi merkitys koulumaailmassa pärjäämiseen (kaveritaidot, sääntöjen noudattaminen, tunteiden hallinta) kuin vanhemmuustyyllillä. Tutkimuksen tekijät toteavat, että vanhemmat tarvitsisivat enemmän tietoa temperamentin vaikutuksesta, jotta voisivat tukea lapsiaan koulussa tarvittaviin taitoihin. Vanhemmuustyylin vaikutus lapseen puolestaan vähenee lasten kasvaessa, kun lapset oppivat käyttämään itsesäätelykykyään. (Abundis-Gutierrez & Checa 2017.)

93,1 % izeistä ja 88,5% äideistä on käyttänyt henkistä väkivaltaa lastaan kohtaan. 71,9 % izeistä ja 88,5% äideistä on käyttänyt ruumiillista väkivaltaa lastaan kohtaan viimeisen vuoden sisällä. Tutkimuksessa on käynyt myös ilmi, että pojat kohtaavat psyykkistä- sekä fyysistä väkivaltaa vanhemmiltaan tyttöjä enemmän. Tutkimuksessa tuodaan myös esille, että vanhempien lämpimällä kasvatustyyllillä on erilaisia vaikutuksia, tuleeko se äidiltä vai isältä. (Yuzhu, Meifang & Xiaopei, 2018.) autoritaarinen ja salliva vanhemmuustyyli ovat yhteydessä lasten häiritseviin käytösongelmiin. Autoritaarinen kasvatustyyli vaikuttivat ulkoisiin käytösongelmiin työillä sekä pojilla. Sallivan kasvatustyylin oli huomattu aiheuttavan ongelmia vain pojilla. Tämän ajateltiin johtuvan poikien hitaammin kehittyvästä itsesäätelyn prosesseista kuin samanikäisillä työillä. Autoritaarinen kasvatustyyli aiheuttaa lapsille ahdistusta, pelkoa ja turhautumista. Korkean kontrollin kasvatustyyli voi vaikuttaa lapsen kykyyn käsitellä somaattista- tai psykologista hättää. Tämä kasvatustyyli myös estää lasta oppimaan säätelemään omia käyttäytymistapojaan. Vanhempien ”lämmön” puute on myös riskitekijä lapsen aggressiiviselle ja häiritsevälle käytökselle. (Rikuya & Toshiki, 2018.) Vanhempien suojaava/vaativa kasvatustyyli vanhemmat suojelevat ja hallitsevat nuoria liikaa, eikä se vaikuta positiivisesti itsenäistymisen vaiheessa, kasvatustyyli vaikuttaa myös tunnejohtamisen taitoihin. Tutkimuksessa tuodaan ilmi, että demokraattiset asenteet vanhemmilta lapsia kohtaan vaikuttavat positiivisesti lapsen tunnejohtamisen taitoihin. Vanhemmat, jotka käyttävät suojaavia asenteita lasta kohtaan on todettu heikentävän tunnejohtamisen taitoja. (Kilic, Calik Var & Kumandas 2015) Lapsilla, joiden perheessä on korkea demokraattinen asenne on paremmat ihmissuhde-, vihanhallinta- ja muutoksiin sopeutumistaidot.

Lisäksi näillä lapsilla on esimerkiksi korkeampi paineensitokyky ja paremmat sanalliset taidot, itsesäätelytaidot, kuuntelutaidot sekä tulosten hyväksymistaidot. Negatiivisesti lapsen sosiaalsiin taitoihin vaikuttaa ylisuojeleva vanhemmuustyyli. Ylisuojeleva vanhemmuustyyli vaikuttaa negatiivisesti esimerkiksi ihmissuhdetaitoihin, vihanhallintaan, muutokseen sopeutumiseen ja itsesäätelytaitoihin. (Kol 2016.)

6.3 Minkälaisia vaikutuksia äidin tai isän vanhemmuustyyllillä on lapsen tunnesäätelyn kehityksessä?

Äidin korkeampi käyttäytymisen ohjaaminen vaikuttaa vaikean temperamentin omaavan lapsen myöhempään tunteiden säätelyyn positiivisesti. Vaikean temperamentin omaavat lapset höytyvät tutkimuksen mukaan selkeistä rajoista käyttäytymiseen kuin muut. Isän psykologinen kontrolli vaikutti negatiivisesti erityisesti lapsilla, joilla oli vaikea temperamentti. Äidin korkeampi kiintymys antaa enemmän emotionaalista tukea lapsille, joilla on estynyt temperamentti voittamaan pelkonsa uusissa tilanteissa, tämä johtaa negatiivisten tunteiden vähenemiseen. Lapset, joilla on vaikea tai estynyt temperamentti ovat alttiimpia ympäristön vaikutuksille. Tutkimuksen mukaan lapset, joilla on estynyt temperamentti erityisesti hyötyvät äidin hellyydestä. (Zarra-Nezhad, Aunola, Kiuru, Mulla & Moazami-Goodarzi 2015.)

Henkisellä väkivallalla sekä vanhemman lämpimällä kasvatustyyllillä on huomattu olevan isän puolelta merkitystä, äidin puolelta tulokset eivät ole huomattavia. Äidiltä tulevan ruumiillisen rangaistuksen huomattiin vaikuttavan negatiivisesti lapsen tunnesäätelyyn, kun taas äidin henkisellä väkivallalla ei huomattu olevan vaikutuksia lapsen tunnesäätelyyn. Lapsen tunnesäätely oli huonompi silloin, jos isän kasvatustyyli ei ollut lämmin. Isän ruumiillinen rangaistus oli myös yhteydessä lapsen huonoon tunnesäätelyyn, vaikka isällä oli lämmin kasvatustyyli. (Yuzhu, Meifang & Xiaopei, 2018.)

7 POHDINTA

Tutkimusten mukaan lasten tunnesäätelyyn vaikuttavat negatiivisesti erilaiset vanhemmuustyyli, jotka sisältävät muun muassa psykologista kontrollia (pyrkimys käyttää valtaa lapseen) kovaa kuria, kuritusväkivaltaa. Lapsi ei saa riittävästi tukea oman tunnesäätelyn hallintaan tällaisessa kasvuympäristössä ja heillä oli havaittavissa mm. aggressiivisempaa käytöstä, puutteita sosiaalisissa taidoissa sekä enemmän negatiivisia tunteita. Tämä tulos vähäisestä tuen saannista tukee aiempaa teoreettista viitekehystä siitä, miten vanhemman vanhemmuustyyliä erityisesti vanhemman reagoitukyky ja negatiivisuus vaikuttavat lapsen emotionaalisuuteen, tunneosaamiseen sekä tunnekehitykseen. (Morris ym. 2007.) Vanhemmat, jotka osoittivat niukasti lämpöä (rakkautta) lastensa kohtaan, lisäsivät lasten aggressiivista ja häiritsevää käytöstä. Autoritaarinen vanhemmuustyyli on huomattu aiheuttavan lapsissa ahdistuneisuutta, pelkoa sekä turhautuneisuutta. Autoritaarinen vanhempi ei kykene vastaamaan lapsensa tarpeeseen läsnä olevasta vanhemmasta ja on tunnesuhteissaan kylmä lasta kohtaan. (Tahkokallio 2003, 216.) Lapsi tarvitseekin voimakkaan viestin vanhemmalta siitä, että tämä kuulee ja näkee hänet ja on tarvittaessa paikalla tukemassa lasta vaikeissa asioissa. Lasta korkeasti kontrolloivat vanhemmat puolestaan estävät toimintatavallaan lasta opettelemasta oman käyttöksensä säätelyä. Oma käyttökseen säätelyn oppiminen olisi kuitenkin teorian valossa tärkeää tunnetaitojen vahvistumisen kannalta. Tämä sama pätee tutkimuksen tulokseen ylisuojelevasta vanhemmuustyylistä, joka aiheutti lapsille haasteita itsenäistymisessä myöhemmällä iällä. Toimivassa lapsi- vanhempi suhteessa yksi tärkeä tekijä on ei-tunkeilevyys. Siinä vanhempi pystyy kunnioittamaan lapsensa erillisyyttä sekä arvioi milloin lapselle syntyy tuen tarve oman toiminnan ohjaukseen ja tunteiden hallintaan. (Salo & Flykt 2013, 405.)

Tutkimuksesta voidaan päätellä, että lasten tunneilmaisua tukevat muun muassa vanhempien osoittama lämpö (rakkaus), kiintymys, toiminnan ohjaus, positiivinen kuri sekä johdonmukainen käytös. Tällaiset vanhemmuustyylin piirteet tukevat lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta. Vuorovaikutus on keskusteluvampaa ja lapset saavat paremmin tukea vanhemmiltaan erilaisissa tilanteissa, joissa tarvitaan tunteiden säätelykykyä. Tätä havaintoa tukee myös aiemmin esitelty teoria. Aikuisen tulisi olla lapsen tuki ja kannustaa tätä pääsemään yli epämiellyttävästä tunnetilasta (Tahkokallio 2018, 170). Lapsen tunnekuohun aikana häntä parhaiten auttaa vanhempi, joka itse pysyy rauhallisena ja suhtautuu lapseensa empaattisesti. (Aro 2011, 26.) Ympäristön tulee antaa lapselle selkeät rajat sekä säännöt, joiden perusteella lapsi pääsee harjoittelemaan käyttäytymisen säätelyä. Käytännössä aikuinen pystyy siis tukemaan lasta tunnesäätelyssä opettamalla tunteiden,

ajatusten ja toiminnan yhteyksiä, syy-seuraussuhteita ja toimintatapoja tunnekokemustilanteisiin. (Koskinen & Riihonen 2020, 61.) Lapselle tulisi mahdollistaa paljon ympäristöstä tulevia positiivisia palautteita ja myönteisiä kokemuksia itsestään. Ympäristön tyyli ilmaista tunteitaan tukevat lapsen sisäisten ihanteiden ja toimintamallien syntyminen. Aikuisten tulee antaa lapsille mahdollisuuksia harjoitella tunteidensa ilmaisua sekä ristiriitojen selvittämistä ja aikuisen itse tulisi antaa lapselle mallia. (Aro 2011, 29–30.)

Vanhempien olisi myös hyödyllistä ymmärtää lastensa temperamentin vaikutuksia tunneilmaisissa. Tämä tietämys hyödyntäisi vuorovaikutussuhdetta lapseen vaikeissakin tilanteissa. Tunnesäätely on sidoksissa lapsen itsesäätelykykyyn sekä lapsen temperamenttiin. Lapsella temperamenttiin liittyä ärtymiskynnys sekä tunnereaktioiden vaihtelua. Tunnereaktioiden vaihteluissa on erilaisia muotoja. Esimerkiksi lapsi voi ärsyntyä herkästi, mutta tunne laantuu nopeasti tai että lapsi ärsyyntyy herkästi ja tunne kestää pitkään. Temperamentin ja itsesäätelykyvyn tunnistamisessa ja arvioinnissa on hyötyä, kun lapsi hallitsee huonosti aggressiivisen käytöksen. Tärkeää onkin, että lapsen vanhemmat oppivat havainnoimaan lastaan ja hänessä herääviä tunteita. Vanhemman huomioidessa lapsen temperamentin esimerkiksi siirtymätilanteissa tukee hän samalla lapsen itsesäätelykyvyn kehitystä. (Koskinen & Riihonen 2020, 114–116.) Tutkimuksen mukaan haastavan temperamentin omaavat lapset hyötyivät selkeistä ohjeista. Äidiltä saatu korkea käytöksen ohjaus myös tuki haastavan temperamentin omaavia lapsia myöhemmin tunnesäätelytaidoissa. Temperamenteiltaan ujut, estyneet, pidättäytyvät lapset hyötyivät äidin korkeasta kiintymyksestä sekä hellyyden osoituksesta. Tällainen äidin suhtautuminen vähensi lasten negatiivisia tunteita sekä emotionaalinen tuki auttoi lapsia selviytymään heille epämieluisista tilanteista. Koulussa lapset ovat ilman ulkopuolista tukea ja törmäävät tilanteisiin, joissa joutuvat hallitsemaan omaa itsesäätelykykyään. Vanhemmuustyylin merkitys vähenee, kun lapsi kasvaa ja oppii itsesäätelykykyä enemmän. Koulussa lapsi alkaa muodostamaan kaverisuhteita ja joutuu ottamaan vastaan sääntöjä ja ohjausta uudelta auktoriteetilta (opettaja). Näihin seikkoihin lapsi tarvitsee itsesäätelykykyä. Lämmin vanhemmuustyyli näyttää tukevan paremmin lasten koulussa tarvittavia taitoja (mm. turhautumisen sieto, sosiaalisuus). Lasten itsehillintää ja tunteiden hallintaa tukivat ne vanhemmat, jotka keskustelivat lastensa käytöksestä ja tunteista sekä tukivat lapsiaan näissä asioita.

Isän korkea psykologinen kontrolli aiheutti vaikean temperamentin omaavilla lapsilla enemmän negatiivisia tunteita, muissa temperamentti piirteissä isän käytöksen ohjaus ei lisännyt lasten negatiivisia tunteita. Haastavan temperamentin omaavat lapset ovat luonnostaan alttiimpia negatiivisille tunteille sekä voimakkaille tunnereaktioille. Äidin psykologinen kontrolli aiheutti lapsilla negatiivisia

tunteita riippumatta heidän temperamentti piirteistään. Vaikean temperamentin omaavat lapset hyötyivät äitien antamasta toiminnan ohjauksesta (johdonmukainen tapa reagoida, ei sisällä ankaraa kuria). Vähäinen lämpö isälapsi vuorovaikutuksessa viittaa lasten huonompaan tunteiden säätelyyn. Isän sekä äidin ruumiillinen rangaistus vaikuttivat myös negatiivisesti lapsen tunnesäätelyyn.

Lapsen tunnekehitys kulkee jokaisen lapsen kohdalla omaa yksilöllistä polkuaan. Vanhemmille olisi hyvä antaa tietoa tunnekehityksen vaiheista sekä temperamentin vaikutuksesta tunnekehitykseen. Lapsen tunnesäätelyn tukeminen on pitkäkestoista ja toistoja vaativaa toimintaa. Ammatillaisen antama tuki esimerkiksi konkreettiset neuvot toimintatavoille voisivat auttaa vanhempia olemaan hyvässä vuorovaikutuksessa lapsensa kanssa. Ammatillaisen kannattaa myös rohkaista vanhempaa tarkastelemaan omaa toimintaansa haastavissa tilanteissa. Olemalla herkkä lapsen viesteillä vanhempi voi päästä helpommin jyvälle siitä mikä vaikean tunteen aiheutti ja oppii ennakoimaan tilanteita, joissa lapsen tunneämpäri tulee yli. Ennakoinnin avulla vanhempi pystyy valmistaman itseään ja lastaan tulevaan tilanteeseen ja siihen liittyvään tunnereaktioon. Ammatillaisen on myös hyvä kannustaa aikuisia tekemään selkeät ja johdonmukaiset rajat lapsilleen sekä osoittamaan ymmärrystä ja rakkautta lapsiaan kohtaan. Erityisesti isän rakkaudelliset osoitukset näyttävät tukevan lapsen tunnesäätelyä. Isän roolin merkitystä lapsen tunnesäätelyn kehityksessä kannattaisi tuoda perheille ilmi ja kannustaa heitä hyvän vuorovaikutussuhteeseen lapsen kanssa.

7.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Kirjallisuuskatsauksen eettisyys liittyy tutkimuskysymysten muotoiluun sekä työn etenemiseen tutkimusetiikan mukaisesti (Kangasniemi ym. 2013, 292.) Perusta tutkimusetiikalle syntyy elämän kunnioittamisesta, haittojen välttelystä, hyödyn tuottamisesta, oikeudenmukaisuudesta sekä ihmisen itsemääräämisoikeudesta. Näitä tekijöitä suojaavat eri ohjeistot, säädökset ja lait. Tutkimuksen laadun turvaaminen ja hyvän tieteellisen käytännön takaaminen ovat eettisen arvioinnin tavoitteita. (Pietilä & Länsimies-Antikainen 2008, 12.) Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tutkijoiden tarkka kertomus tutkimuksen toteuttamisesta, se koskee tutkimuksen kaikkia vaiheita. Tulisi kertoa selvästi ja totuudenmukaisesti aineiston tuottamisen olosuhteet. Tutkijalta vaaditaan tulosten tulkintaan taitoa punnita vastauksia ja saattaa ne teoreettisen tarkastelun tasolle. Tulisi kertoa millä perusteella esitetään tulkintoja ja mihin päätelmät perustuvat. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara

2007, s. 226–228.) Tässä kirjallisuuskatsauksessa tutkimukseen käytettiin ulkomaalaisia sekä suomalaisia tutkimuksia, joka mahdollisti laajemman tiedon löytämisen tutkittavasta ilmiöstä. Ilmiötä oli tutkittu varsin vähän Suomessa. Tutkimukset on hankittu kansanvälisistä tietokannoista ja ne ovat vertaisarvioituja. Käytetyt tutkimukset on julkaistu aikavälillä 2015–2020, joten ne sisältävät mahdollisimman uutta tutkittua tietoa.

Kirjallisuuskatsauksen luotettavuutta arvioidaan tutkimuskysymyksillä sekä valitun tutkimusaineiston perusteluilla, tehdyn tutkimuksen loogisuudella sekä argumentoinnin uskottavuudella. Kritisointi kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa on kohdistunut sen subjektiivisuuteen ja sattumanvaraisuuteen. Vahvuutena kuitenkin pidetään argumentoituutta sekä mahdollisuutta tarkastella tiettyjä erityiskysymyksiä. (Kangasniemi ym. 2013, 292.)

Tämän työn luotettavuuteen vaikutettiin aineistoihin huolellisella tutustumisella. Aineistoihin perehtymiseen oli riittävästi aikaa mikä lisää tietokannan luotettavuutta. Aineistomateriaali taulukoitiin mahdollisimman tarkasti analyysia varten, jotta oleellinen tieto oli helppo löytää. Aineistomateriaalia hankkiessa aloitimme haun lapsen aggressiolla mutta kansanvälisissä tutkimuksissa tämä sana liitettiin lapsen aggressiivisuuteen. Lopulta hakusanaksi muodostui lapsen tunnesäätely. Aineistojen keräämiseen asetettiin tarkasti mietityt sisäänotto sekä poissulkukriteerit esimerkiksi tutkimuksessa tuli olla mukana sekä isä että äitejä. Sisäänottokriteereihin perustuvia tutkimuksia löytyi suhteellisen vähän huolimatta eri tietokantojen laajasta käytöstä. Tämä heikentää tutkimuksemme luotettavuutta. Tutkimuksen luotettavuutta voi heikentää se, että eri maissa on erilaiset kasvatuskulttuurit esimerkiksi kuritusväkivalta voi olla sallitumpaa, kun taas suomessa se on lainsäädöllä kielletty. Englanninkielisten tutkimusten käännösvaiheessa on voinut sattua käännösvirheitä tai väärin ymmärryksiä tekstejä tulkittaessa. Tätä on pyritty välttämään huolellisella materiaaliin perehtymisellä. Lähdemerkinnät ja viittaukset on merkitty mahdollisimman selkeästi ja luotettavasti

7.2 Jatkoehdotukset tutkimusaiheesta

Jatkotutkimusehdotuksena aiheesta voisi olla kyselytutkimuksen tekeminen esimerkiksi yhteistyössä neuvolan kanssa siitä, kuinka vanhemmat kokevat lapsen tunnesäätelyyn ja minkälaista tukea he kaipaavat ammattilaisilta lapsen tunnesäätelyn kehityksen eri vaiheissa.

Aihetta voitaisiin myös tarkastella ADHD- ja autismipiirteitä omaavien lasten kannalta esimerkiksi kirjallisuuskatsauksen muodossa.

LÄHTEET

Aunola, K., Kiuru, N., Mullola, S., Moazami-Goodarzi, A. & Zarra-Nezhad, M. 2015. Parenting styles and children's emotional development during the first year: The moderating role of child temperament. Viitattu 24.2.2021. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/48263>

Aunola, A., Keinänen, R., Kiuru, N., Lerkkanen, M-L., Nurmi, J-E & Poikkeus, A-M. 2011. Vanhemmuustyylien merkitys taidoiltaan erilaisten lasten sosiaalisessa kompetenssissa. Viitattu 8.2.2021, https://bulletin.nmi.fi/wp-content/uploads/2011/07/Bulletin-3_2011_Kein%C3%A4nen.pdf

Ahonen, T., Aro, T., Eklund, K., Heinonen, J., Kivijärvi, T., Laakso, M-L., Lajunen, K., Lehtinen, E., Linnove, T., Määttä, S., Närhi, V., Peitso, S., Poikonen, P-L., Poikkeus, A-M., Rautamies, E. & Turja, L. 2011. Taaperosta taitavaksi toimijaksi - Itsesäätelytaitojen kehitys ja tukeminen. Porvoo: Bookwell Oy. S. 10-12, 16 & 25-30.

Axelin, A., Stolt, M & Suhonen, R. 2016. Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Teoksessa A.Axelin, M. Stolt & R. Suhonen (toim.). Turun yliopisto. Turku: Juvenus Print. S. 7-9.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy. S 226-228.

Kangasniemi M, Utriainen K, Ahonen S-M, Pietilä A-M, Jääskeläinen P & Liikanen E. 2013. Kuvailuva kirjallisuuskatsaus: Eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsennettyyn tietoon. Hoitotiede 25(4). Viitattu 23.4.2021, <https://www.finna.fi/Record/arto.013603870> .

Keltikangas- Järvinen, L. 2015. Temperamentti- Ihmisen yksilöllisyys. Helsinki: WSOY. S 144-145.

Koskinen, M. & Riihonen, R. 2020. Kuinka kiukku keskeytetään? - Lasten aggressiokasvatus. Keuruu: Otava. S. 36–47, 114.

Morris, A. S, Myers, S.,S, Robinson, L.,R, Silk, J., S & Steinberg, L. 2007. The Role of the Family Context in the Development of Emotion Regulation. *Sosial Development*. Volume 16. Issue 2. Viitattu 20.12.2020, <https://web-b-ebshost-com.ezp.oamk.fi:2047/ehost/detail/detail?vid=0&sid=322ff011-1fb5-452a-813a-b65689c80120%40pdc-v-sessmgr04&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=32100435&db=aph>

Neitola, M. 2011. Lapsen sosiaalisen kompetenssin tukeminen – vanhempien epäsuorat ja suorat vaikutustavat. Turun yliopisto: Turku. Väitöskirja. Viitattu 16.11.2020 <https://www.utupub.fi/handle/10024/72512>

Pietilä, A-M. & Länsimies-Antikainen, H. (toim.) 2008. Etikkaa monitieteisesti: pohdintaa ja kysymyksiä. Kuopion yliopiston julkaisuja F. Yliopistotiedot 45. 12. Viitattu 23.4.2021, http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-951-27-0130-8/urn_isbn_978-951-27-0130-8.pdf.

Rikuya, H. & Toshiki, K. 2018. Role of Parenting Style in Children's Behavioral Problems through the Transition from Preschool to Elementary School According to Gender in Japan. Viitattu 14.2.2020, <https://pubmed-ncbi-nlm-nih-gov.ezp.oamk.fi:2047/30577659/>

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Vaasan yliopiston julkaisuja 62. Viitattu 23.2.2021, https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf

Salo, S. & Flykt, M. 2013. Lapsen ja vanhemman välisen emotionaalisen saatavilla olon merkitys lapsen kehityksessä ja hyvinvoinnissa. *Psykologia* 48 (05-06). Viitattu 20.10.2020, <http://fammi.fi/wp-content/uploads/2018/07/SaloFlykt-EAS.pdf>

Kol, S. 2016. The Effects Of The Parenting Styles On Social Skills Of Children Aged 5-6. Viitattu 25.2.2021, https://eric.ed.gov/?q=parenting+styles+&ft=on&ff1=dtvSince_2012&pg=2&id=EJ1096005

Tahkokallio, K. 2018. Uskalla olla lapsellesi aikuinen -Kuinka kasvatat lapsistasi onnellisia ja tasa-painoisia. Helsinki: Minerva Kustannus Oy. S.156-157, 170-171.

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi. S. 107-108, 122-127.

Valkonen, L. 2006. Millainen on hyvä äiti tai isä? - Viides ja kuudesluokkalaisten lasten vanhemmuuskäsityksiä. Jyväskylän yliopisto: Jyväskylä. S.3-4.

Yuzhu, W., Meifang, W. & Xiaopei, X. 2018. Parental harsh discipline and child emotion regulation: The moderating role of parental warmth in China. Viitattu 12.2.2021, <https://www.sciencedirect.com.ezp.oamk.fi/2047/science/article/pii/S0190740918302196>

LIITE 1

Tekijä (t)	Tutkimus	Maa	Vuosi & Julkaisu	Tietokanta
1. Zarra-Nezhad, M., Aunola, K., Kiuru, N., Mulla, S., & Mozami-Goodarzi, A	Parenting styles and children's emotional development during the first grade: The moderating role of child temperament	Suomi	2015, Journal of Psychology and Psychotherapy, 5 (5), 1000206	Google scholar
2. Purificación Checa, Alicia Abundis-Gutierrez	Parenting and Temperament Influence on School Success in 9-13 Year Olds	Espanja	2017, Front. Psychol., 12 April	PubMed
3. Yuzhu Wang, Meifang Wang, Xiaopei Xing	Parental harsh discipline and child emotion regulation: The moderating role of parental warmth in China	Kiina	2018, Children and Youth Services Review Volume 93, 2018, 283-290	Elsevier Science Direct
4. Hosokawa Rikuya, Katsura Toshiki	Role of Parenting Style in Children's Behavioral Problems through the Transition from Preschool to Elementary School According to Gender in Japan	Japani	2018, Int. J. Environ. Res. Public Health 2019, 16(1), 21	PubMed
5. Sukran Kilic, Esra Calik Var & Hatice Kumandas	Effect of Parental Attitudes on Skills of Emotional Management in Young Adults	Turkki	2015, Procedia - Social and Behavioral Sciences 191 (2015) 930 – 934	Elsevier Science Direct

6.Suat Kol	The Effects Of The Parenting Styles On Social Skills Of Children Aged 5-6	Malesia	2016, Malaysian Online Journal of Educational Sciences Volume 4, Issue 2 p.49-58	Eric: Education Resources Information Center
------------	---	---------	--	--

LIITE 2

